

Трапіць у поле “бачання”

Што ўяўляе з сябе сёння тэатральнае мастацтва Венгрыі? Заслону над гэтым пытаннем прыадкрыла ў час “Панарамы” прафесар Ніна Кірай — вядучы венгерскі мастацтвазнаўца, гісторык тэатра, крытык, кардынатар Міжнароднай праграмы тэатра імя М.Чанаі ў Дэбрэцэне, член журы многіх міжнародных конкурсаў і фестывалю. Яна падарыла бібліятэцы БДУКіМа сваю кнігу, відэазапісы спектакляў, выступіла са змястоўнай лекцыяй, што суправаджалася багатым відэарадам.

— Тэатр ХХ стагоддзя — гэта тэатр бачання. І адкрыцці венгерскага тэатра наўпрост звязаны з развіццём еўрапейскага мастацтва. Але ж венгерскі тэатр пабудаваны не на рэжысуры, а на школе акцёрскай ігры — і на жанрах містэрыі, аперэ-

ты і зінгпіля, якія могуць лічыцца нацыянальнымі здабыткамі. Гэта не псіхалагічны тэатр, а тэатр дзеяння і характараў, дзе вельмі важныя жэст, глыстыка. Але калі кожны ствараў свой характар, яны часта не сутыкаліся паміж сабой: артысты не ўмелі слухаць адно аднаго, займаючыся кожны сваім вобразам.

Новы віток развіцця стартаваў у 1980-я, калі пачалася актыўная студыйная праца. Адна з такіх студый увогуле месцілася ў звычайнай кватэры, але аб’ядноўвала рэжысёраў ды акцёраў з кампазітарамі, мастакамі і ўсімі, хто ўдзельнічае ў падрыхтоўцы спектакля. Шмат узнікла і пластычных эксперыментальных студый ды тэатраў. Чэхаў, Мальер і Шэкспір сталі амаль “нацыянальнымі” драматургамі Венгрыі, настолькі часта пачалі іх там ставіць.

У рэжысуры ж была зроблена стаўка на лепшых майстроў, запрошаных з усёго свету. І паступова з’явіліся свае цікавыя паставачныя работы, асабліва плённа сталі працаваць у тэатры кінарэжысёры.

Ну, а вечную дyleму — хто ў тэатры галоўны: акцёр ці рэжысёр? — лепш за ўсё адлюстроўвае наступная, амаль містычная, гісторыя. Вядучая актрыса паабяцала запрошанаму рэжысёру выпусціць з ім спектакль. Той прыехаў працаваць, а яна — у коме: сітуацыя абсалютна непрадбачаная. Рэжысёр прысеў на яе ложкаў у шпіталі і з горьчым сказаў: “Як жа так? Вы мяне падвэлі!” Наступным днём артыстка раптам апыртамнела, загаварыла, — і неўзабаве адбылася прэм’ера...